

Overdrachtsnotitie over de samenwerking Heemstede- Bloemendaal

Geachte leden van de Raad van Heemstede,

In de Raadsvergadering van 1 februari 2018 is besloten een overdrachtsnotitie over de samenwerking met de gemeente Bloemendaal op te stellen. Hierin nemen wij noties op over onze ervaringen tot nu toe en over onze verwachtingen en vragen voor de toekomst. Wij geven U in overweging hierover met de Raad van Bloemendaal in gesprek te gaan.

Aanleiding

De ambtelijke samenwerking met Bloemendaal is de afgelopen jaren steeds uitgebreid en geïntensiveerd. Hierover is met enige regelmaat gerapporteerd aan de Commissie Midden. De Heemstedse Rekenkamercommissie heeft hier onderzoek naar gedaan. Naar aanleiding van dit rapport is in de Raad gesproken over de wenselijkheid om deze samenwerking duidelijker af te bakenen. Tot op heden is deze afbakening begrensd door de uitspraak: “geen ambtelijke of bestuurlijke fusie tussen Bloemendaal en Heemstede”. Het rapport is ook in de Raad van Bloemendaal besproken en in grote lijnen werden de conclusies van ons rekenkamerrapport door alle fracties onderschreven. Ook gaf de raad van Bloemendaal aan dat zij heldere doelen voor de verdere samenwerking wil vaststellen. Er ontstond ook een wens om hierover verder van gedachten te wisselen met Heemstede.

Alle politieke partijen in Heemstede hebben steeds aangegeven geen fusie te ambiëren. Maar buiten dat zijn de meningen wel verdeeld. Sommige partijen vinden dat het proces van groeiende samenwerking goed verloopt, verstandig is ingestoken en zien geen aanleiding om daar meer sturing op te geven, danwel grip op te houden. Andere partijen hebben dezelfde waardering over het proces, maar waarschuwen voor een proces dat sluipenderwijs toch tot een fusie kan gaan leiden.

In deze memo wordt niet geprobeerd tot een conclusie of aanbeveling te komen, maar alle partijen vinden dat het nuttig is als de nieuwe Raad over deze situatie te zijner tijd nog eens van gedachten wisselt. Om die discussie voeding te geven, staan hieronder diverse stellingen en vragen.

Stellingen

1. De ervaring leert dat steeds nauwere samenwerking tussen kleinere gemeenten doorgaans uitmondt in een fusie. Het aantal gemeenten is in de laatste 25 jaar met de helft gekrompen. Bloemendaal en Heemstede zitten in zo'n proces en stevenen dus bewust of onbewust - op termijn - af op een fusie.
2. In het regeerakkoord 2017 – 2021, staat op bladzijde 7: “Een proces van herindeling is gewenst voor gemeenten die langjarig en in hoge mate afhankelijk zijn van gemeenschappelijke regelingen voor essentiële taken. Het is dan aan de provincie de herindelingsprocedure op basis van de Wet Algemene regels herindeling (Wet Arhi) te starten”. Voor Heemstede en Bloemendaal lijkt hier nu al in zekere mate sprake van te zijn. We moeten er dus rekening mee houden dat een fusie van bovenaf opgelegd kan worden.

3. De huidige vorm van samenwerking tussen Heemstede en Bloemendaal richt zich primair op de “bedrijfsvoering” en uitvoering. Er is beperkt sprake van beleidsmatige samenwerking, bijvoorbeeld het gezamenlijk vormgeven van het programma participatie.
4. Tot hoe ver de samenwerking precies strekt, is niet relevant. Samenwerking is een bevoegdheid van het college, en daar hoeft een Raadslid zich niet intensief mee te bemoeien.
5. De samenwerking tussen Heemstede en Bloemendaal kan niet alleen vanuit efficiency-overwegingen plaats vinden, maar daarbij moet ook zorgvuldig worden gekeken naar zaken als privacy, het belang van de burger en het betrekken van de Raad bij de besluitvorming.

Vragen (die u ook aan uw college kunt stellen)

1. Hoe houd je als Raad grip op die samenwerking en dan met name op de keuzes die daarbij gemaakt worden.
2. Zou de Raad precies moeten beschrijven wat zij WEL wil bereiken met die samenwerking en wat ze daarmee NIET wenst te bereiken?
3. Tot hoever reikt precies de voorwaarde dat een vorm van samenwerken nog terug te draaien is? Er is steeds gezegd dat vervlechten moet kunnen leiden tot ontvlechten. Het samenvoegen van een afdeling is bijvoorbeeld terug te draaien, maar dat kost veel inspanning, tijd en geld. Is dat dan nog realistisch?
4. En omgekeerd: is de eis dat ontvlechting altijd mogelijk moet blijven niet juist een belemmering om de samenwerking goed vorm te geven? Of is dit juist bevorderlijk? Zijn er teams die niet mogen vervlechten? Kan er ook een situatie bestaan waarin alle teams/afdelingen vervlochten zijn? Kan de raad bij een besluit tot verdere samenwerking of samenvoeging van afdelingen beoordelen wat de (financiële) consequenties zijn van eventuele toekomstige ontvlechting?
5. De omgeving is veranderd met Haarlemmerliede dat samengaat met Haarlemmermeer en een ambtelijke fusie van Zandvoort en Haarlem. Stel dat de samenwerking met Bloemendaal stopt, bijv. omdat Bloemendaal liever met Haarlem samen gaat werken. Wat moet Heemstede dan? Zijn er ook alternatieven voor Bloemendaal?
6. De samenwerking met Bloemendaal heeft tot doel (1) het verbeteren van de kwaliteit van de dienstverlening, (2) het verminderen van de kwetsbaarheid en (3) samen beter voorbereid zijn op nieuwe taken en nieuwe werkwijzen en 4) samen optrekken voor een stevige positie in de regio. Op welke wijze kan het College de Raad (periodiek) informeren over de met de samenwerking bereikte resultaten gerelateerd aan deze doelstellingen?

Wij adviseren u om tot een uitspraak te komen aan het nieuwe college.

Wij wensen u op dit dossier veel wijsheid toe!

Met hartelijke groet,
De raadsleden uit uw vorige raadsperiode (2014-2018)

Heemstede, 22 februari 2018